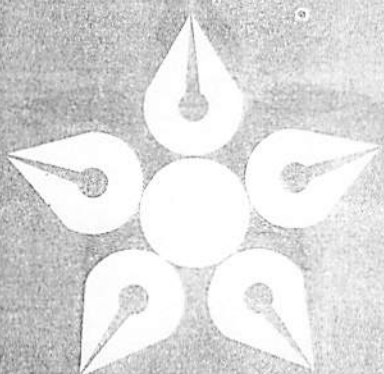

ПИСМО

ОД ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОЈУЗОТ НА КОМУНИСТИТЕ НА ЈУГОСЛАВИЈА И ОД
ИЗВРШНОТО БИРО НА ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО НА СКЈ

ДО СИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ЧЛЕНОВИ НА СОЈУЗОТ
НА КОМУНИСТИТЕ НА ЈУГОСЛАВИЈА

О.17. член одр. 2 во рублика „Кооператива“

**МЛАД
БОРЕЦ**

Белград, 29 септември 1972 година

Год. XXVIII ● Бр. 28 ● 8.XI.1972

**РЕШИТЕЛНО
И ДО КРАЈ**

ГЛАСОТ НА ЛЕБЕДИТЕ

● (САНДЕ СТОЈЧЕВСКИ: „КРАЛОТ НА ЛЕБЕДИТЕ“ ИЗДАНИЕ НА „МАКЕДОНСКА КНИГА“ 72)

„КРАЛОТ НА ЛЕБЕДИТЕ“ е прва книга поезија на младиот поет Санде Стојчевски. Во неа се среќнуваме со внатрешни поетови бранувања, возбуди, сентименталности, бунт. Тивките експламации за љубовта, музиката, тагата, плачот, песната композирани се во привлечна хармонија доловува надзирање кон убавата фантазмагорија на сентименталната стварност, ланцината, мизантот. Лебедите пропејуваат со гласот на невидена далечина. Тоа е поезија што знае каде патува, знае и од каде доаѓа. Привлекува, возбудува и загрижено внимава да заинтересира со интелектуалноста на песните.

Секоја песна е иманентен дел од целината. Всушност оваа поезија е разделена на три дела: „Замоци на крикот“, „Жена од сонот“, „Средба во години речни“. Санде Стојчевски во „Замоци на крикот“ пее за основното животни чувство на човекот за љубовта која особено привлекува и во првиот и

во вториот дел, „Жената од сонот“ за да продолжи речиси во третиот дел „Средба во години речни“. Тој се ракува со љубовта — Весна, таа е за него нешто возвишено:

„Некаде кријам тиездо и жена од други светови“

(„Душо лула калино“)

Санде Стојчевски е премногу влудбен во зборот, се изморува. Но пак ќе бара помош од рацете што го туркаат во понорот:

„Ќе замодам снежен стих да ме излекува од качување кои врв што ме очекува од тие мои запалени лудувања

Гласот на лебедот да дојде до вистинското место е спречен во почетокот од луциданите поетски експламации. Тој е ранет но:

„Темна жена во понор крикот ми го чува и шампа од измама подло везена околу главата на болот ми врзува“

(„Замоци на крикот“)

Во вториот дел поетот е преполн со

чувства и мора да замине:

„И мора да заминам а тоа ќе остане во сонот да векува.

(„Замоци на крикот“)

Понатаму поетот како да се оттуѓува од убавицата, ја чека и си спомнува за неа и „паче како светулка“, восхитен ја засакува, слави, споредува. Сепак колку и да ја сака и да ја бара тој ќе посака таа да е далеку за да може да пее да ја понесе во себе, да ја љуби. Третиот дел како да се трансцендира од другите два. Тука кулминира неговото поетско кажување. Борејќи се со страста кон убавицата тој чека со верување:

„Патувањата на умот заузедано со верување пред портите на овеста поигрува и чека“

(„Кралот на лебедите“)

Ваквата поезија го остапа читателот во долга занесеност, тоа е поезија каква што бараме да сочувствуваме. Тој внесува жар во поезијата од што ќе изгори се што прилега на артифициалност. Го очекуваме со нови трудови.

Блаже КИТАНОВ

ВЕЧЕРНИ ВЕТРОВИ НА Р. ЈАЧЕВ

● (ИЗДАНИЕ НА СОВРЕМЕНОСТ — 1972)

ЛИТЕРАТУРНОТО списание Современост веќе шести пат по ред годинава за свој прилог издава книги на наши поети и писатели. За разлика од претходните со прилогот од септемврскиот број Библиотека Современост ни нуди естетски многу подобро обликувана книга со доста повеќе страници, а автор на таа книга (повест) е Ристо Г. Јачев.

Литературниот опус на Јачев досега го сочинуваа само неколку помалку или повеќе успешни стихозбирки, додека со повеста „Вечерни ветрови“ тој за првпат ни се претставува со прозен текст. Меѓутоа можностите за трагање кон просторот за сопствена реализација во литературата навистина се големи, но останува прашањето: дали Јачев некогаш ќе ги надмине своите сегашни сочинанија за литературата.

Следејќи ги страниците на оваа книга пред нас се отвораат два света од авторовата стварност. Едниот прикажан индиректно, посреднички, предизвикан од личната трагика на едно „зелено детинство“ од Кајмакчеланските шуми и другиот близок и стварен испреплетен со туби вистини. Вистинитост процирана од една пренапрегнато сентиментална алетичка природа, презаситеност со офкања, таговски кои ќе се преаат во еден морбиден внатрешен психолошки егзистенцијализам. Анрското интермеццо евоцирано преку опсесивните метафори кои го градат личниот поетов мнт сштествува во повеста некаде презасилено и остро, некаде тивко и емотивно. Се чини на моменти поетот ќе запее песна со говорот на кајмакчеланските шуми песна за светот за неговата горчлива вистина. Општествените болки дабоко понираат во поетовата душа. Тие се резултатта на личните болки. По загубата и на последниот од родот таа ве-

ќе не е во состојба да одржува рамнотежата со нисден имажинарен свет во себе. И јасно јужната „билка“ тука и тогаш ја губи довербата во смислата на постоењето, тука е тој животен амбис.

Оттука поетот ќе си го постави прашањето ќе се протеге од неговото „зелено детство“ за смислата на постоењето. Не можеме да не кажеме дека повремената средба со некои бледи реченици и изживеани фразерства како, да речеме: „а во мене црно е“ и сл. оставаат лош впечаток.

На крајот да истакнеме „Вечерни ветрови“ со ништо не ја освежуваат прозната продукција кај нас, зашто ваквиот начин на пишување осетно е правен со тенденција да го сврти вниманието кон себе. Ова повест таква каква што е тешко ќе може да го заинтересира вистинскиот читател.

ЕФТИМ ТАКОВСКИ

КООРДИНАТИ